

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **B. S.**, zastoupený Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou se sídlem Příkop 834/8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 9. 2018, čj. OAM-102/LE-LE26-ZA17-2018, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 9. 2019, čj. 31 Az 32/2018-38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Pavlíně Zámečnickové, advokátce, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 3 400 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d ň ě n í :

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále „zákon o azylu“). Proti tomuto rozhodnutí žalobce brojil žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové (dále „krajský soud“). Namítal, že žalovaný bagatelizoval problémy, jimž v Turecku čelí příslušníci kurdské menšiny. Žalovaný se této otázce dostatečně nevěnoval a neshromáždil relevantní informace o zemi původu. Nedostatečně se zabýval též možností udělení doplňkové ochrany, zejména otázkou bezpečnostní situace na jihovýchodě země, možností vnitřního přesídlení či posouzením, zda odmítnutí plnit brannou povinnost zakládá azylově relevantní důvod.

[2] Krajský soud shora uvedeným rozsudkem žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že se žalovaný případem žalobce podrobně zabýval, přičemž vycházel z jeho výpovědí ve správním řízení a z informací o zemi původu. Soud neshledal, že by byl žalobce v Turecku vystaven pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, žalobce není rodinným příslušníkem cizince, jemuž by byl v ČR udělen azyl dle § 12 nebo § 14 zákona o azylu anebo doplňková ochrana dle § 14b téhož zákona. Žalovaný nepřekročil zákonné meze při úvaze o neudělení humanitárního azylu a ve vztahu k možnosti udělení doplňkové ochrany se zabýval všemi tvrzeními žalobce. Podle krajského soudu nebylo v průběhu správního řízení zjištěno, že by měl žalobce v případě návratu do země původu jakékoliv problémy s tureckými státními orgány. V případě návratu mu nehrozilo ani nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu smrti. Za takovou hrozbu nemůže být samo o sobě považováno povolání žalobce k výkonu vojenské služby.

[3] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost. Uvedl, že s námitkou pronásledování Kurdů v Turecku se krajský soud nevypořádal přezkoumatelným způsobem a pouze odkázal na odůvodnění žalovaného. Ten neshromáždil dostatek aktuálních a relevantních informací týkajících se postavení kurdské menšiny. Diskriminace kurdského obyvatelstva dosahuje intenzity pronásledování, jelikož negativní až nevraživý postoj většinové populace vůči této menšině je součástí státní politiky. Stěžovatel je podporovatelem politické strany PKK, což v něm vyvolává důvodné obavy z pronásledování v zemi původu. Krajský soud se dále nezabýval námitkou, že žalovaný nedostatečně posoudil možnost udělení doplňkové ochrany stěžovateli z důvodu nebezpečí vážné újmy, a to v souvislosti s ozbrojenými střety mezi tureckou armádou a kurdskými milicemi v jihovýchodní části Turecka, ani na to navazující otázku vnitřního přesídlení stěžovatele. Pokud by byl stěžovatel povolán do bojů, což reálně hrozí, byl by nucen bojovat proti lidem vlastní národnosti, kteří bojují za autonomii Kurdistanu. Turecko neumožňuje odmítnout plnění výkonu vojenské povinnosti z důvodu výhrady svědomí, a stěžovatel by tedy pro absenci možnosti takové volby mohl čelit potrestání.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti zdůraznil, že v průběhu správního řízení stěžovatel uváděl, že je podporovatelem strany HDP (turecká Lidově demokratická strana), jejímž členem je jeho otec, a která je v Turecku povolená a relevantní, nikoliv strany PKK (Strana kurdských pracujících), kterou Turecko považuje za teroristickou organizaci. Tato skutečnost je zásadní, protože hodnotová náklonnost se stranou HDP není azylově relevantní. Kasační stížnost dále uměle vyhrocuje popis postavení Kurdů v zemi původu, jejichž postavením se žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí dostatečně zabýval. Stejně tak se zabýval i dalšími námitkami. K branné povinnosti žalovaný dodal, že tato kasační námitka je pouze hypotetická, neboť i pokud by byl stěžovatel povinen k výkonu vojenské služby nastoupit, není dáno, že by se musel popsáním způsobem aktivně účastnit skutečných bojů.

[5] Nejvyšší správní soud po posouzení formálních náležitostí kasační stížnosti nejprve přistoupil ke zkoumání její přijatelnosti ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“). Zabýval se tedy tím, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39 (č. 933/2006 Sb. NSS). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon; 4) další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[6] Nejvyšší správní soud v projednávané věci přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal a dospěl k závěru o nepřijatelnosti kasační stížnosti. V této souvislosti nelze přehlédnout, že sám stěžovatel netvrdí, v čem okolnosti jeho případu splňují podmínky přijatelnosti ve smyslu výše uvedených kritérií.

[7] Nejvyšší správní soud předně v dané věci neshledal v souvislosti s namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku zásadní pochybení krajského soudu,

pokračování

kteří by ve smyslu výše citované judikatury mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele a zakládalo přijatelnost kasační stížnosti. Ačkoliv je nutno připustit, že se krajský soud výslovně nezabýval žalobní námitkou, podle níž v jihovýchodních částech Turecka v blízkosti hranic se Sýrií dochází v současné době k ozbrojeným střetům, které by teoreticky mohly vést k vážnému ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu [§ 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu], nepředstavuje tato skutečnost zásadní pochybení ve výše uvedeném smyslu. Krajský soud totiž mimo jiné hodnotil, zda se žalovaný možností udělení doplňkové ochrany zabýval dostatečně, přičemž stejně jako žalovaný shledal, že k jejímu udělení v případě stěžovatele nejsou dány zákonné důvody. Žalovaný se právě otázkou bezpečnostní situace v jihovýchodní části Turecka zabýval v žalobou napadeném rozhodnutí. Uvedl, že stěžovatel může v zemi původu využít institutu vnitřního přesídlení do jiných částí země, které bezpečné jsou, jak ostatně sám v minulosti učinil (před vycestováním žil v Istanbulu). K souvisejícím kasačním námitkám Nejvyšší správní soud pouze dodává, že přijatelnost kasační stížnosti nezakládá ani skutečnost, že krajský soud při vypořádání některých žalobních námitek aproboval závěry žalovaného a odkázal na ně. Pokud žalobní námitky směřovaly proti tomu, že se žalovaný některými okolnostmi věci nezabýval dostatečně, krajský soud v tomto směru logicky odkázal právě na žalobou napadené rozhodnutí a jeho závěry.

[8] Ani kasační námitka, že žalovaný neshromáždil dostatek aktuálních a relevantních podkladů pro rozhodnutí ve věci, přijatelnost kasační stížnosti nezakládá. Žalovaný i krajský soud dospěli k závěru, že pouhá skutečnost, že stěžovatel je příslušníkem kurdské menšiny a podporovatelem politické strany HDP, nepředstavuje důvody pro udělení azylu podle § 12 azylového zákona. Požadavky kladené na relevantnost podkladů shromážděných v azylovém řízení již Nejvyšší správní soud vymezil např. v rozsudku ze dne 4. 2. 2009, čj. 1 Azs 105/2008-139, ze dne 31. 7. 2008, čj. 5 Azs 55/2008-71, nebo ze dne 12. 4. 2012, čj. 7 Azs 9/2012-46. V rozsudku ze dne 13. 8. 2008, čj. 2 Azs 45/2008-67, se zabýval tím, jak lze vykládat § 12 písm. a) zákona o azylu, resp. co spadá pod politická práva, za jejichž uplatňování je pronásledování v zemi původu azylově relevantní podle uvedeného ustanovení. Nejvyšší správní soud se též aktuálně zabýval i naplněním kritéria pronásledování pro uplatňování politických práv podporou strany HDP v Turecku (viz usnesení ze dne 25. 4. 2019, čj. 8 Azs 352/2018-46). Shledal, že pouhá politická podpora této strany důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu nezakládá. Stěžovatel ani v nynější věci není členem této strany, pouze ji podporuje a účastnil se některých mítinků. Neuvedl ani, že on sám by byl v souvislosti s touto skutečností jakkoliv vyšetřován či stíhán.

[9] Podmínky udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu vymezil zdejší soud v rozsudku ze dne 28. 5. 2009, čj. 5 Azs 36/2008-119. Otázkou pronásledování z důvodu příslušnosti ke kurdské menšině podle § 12 písm. b) zákona o azylu se rovněž již ve vztahu k Turecku v minulosti zabýval a dospěl k závěru, že případné obtíže tureckých Kurdů nedosahují intenzity pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, případně vážné újmy podle § 14a odst. 2 téhož zákona (podrobně se touto problematikou zabýval např. v rozsudku ze dne 11. 9. 2012, čj. 4 Azs 34/2011-154, dále v rozsudku ze dne 10. 12. 2015, čj. 9 Azs 250/2015-23). Stěžovatel v nyní projednávané věci ve vztahu k ústrkům Kurdů ze strany většinové společnosti uvedl, že osobně se setkal s tím, že za něho pro jeho kurdský původ nechtěl jiný turecký občan provdat dceru a že byl v souvislosti se svým původem jednou „vyhozen“ z práce. Jiné obtíže v této souvislosti neuvedl, a jeho situace tedy není výrazně specifická oproti tomu, čemu v Turecku čelí jiní příslušníci kurdské menšiny, a co Nejvyšší správní soud neshledal jako pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Nepřijatelnost kasační stížnosti tedy nezakládá ani námitka, že diskriminace kurdského obyvatelstva v Turecku dosahuje intenzity pronásledování.

[10] Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře již zabýval i otázkou branné povinnosti po návratu do Turecka, resp. možným bojem proti Kurdům. V rozsudku ze dne 7. 8. 2012, čj. 2 Azs 17/2012-44, mj. konstatoval, že pravděpodobnost vojenského nasazení Kurdů do operací v jihovýchodním Turecku proti jejich vůli je nepatrná a z ničeho není zjevné, že by tyto operace zahrnovaly jednání či zločiny ve smyslu čl. 12 odst. 2 směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. 4. 2004, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany, jak předpokládá čl. 9 odst. 2 písm. e) této směrnice. Z téhož rozsudku dále plyne, že potenciální hrozba trestního stíhání pro nenastoupení vojenské služby automaticky nezakládá azylově relevantní pronásledování, ale zakládá jej pouze tehdy, „pokud je trestní sankce důsledkem toho, že se bránc odmítne účastnit bojových operací odporujících mezinárodnímu právu, nebo že mu hrozí trest, jebož intenzita či způsob výkonu zakládá porušení lidských práv.“ K tomu dodal, že „kurdským brancům, kteří [...] odmítnou nastoupit povinnou vojenskou službu, sice hrozí trest, nejsou však žádné důvody se domnívat, že by tento trest byl uplatňován diskriminačním způsobem právě vůči Kurdům, či že by ukládání tohoto trestu či jeho výkon byl nepřiměřený, nelidský či jinak porušoval lidská práva. Samotný fakt, že i Kurdové podléhají v Turecku branné povinnosti, a pokud se jí vyhýbají, jsou za to stíháni a trestáni jako jiní občané Turecké republiky, odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu nezakládá.“

[11] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[12] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že soud kasační stížnost odmítl, nemá právo na náhradu nákladů řízení žádný z účastníků.

[13] Zástupkyně stěžovatele Mgr. Pavlína Zámečnicková, advokátka, která byla stěžovateli ustanovena usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2020, čj. 8 Azs 299/2019-34, učinila v dané věci dva úkony právní služby spočívající v převzetí věci a první poradě s klientem a v doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu]. Odměna za tyto úkony tedy činí 6 200 Kč [§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Vedle toho má zástupkyně stěžovatele též právo na náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby (za dva úkony tedy 600 Kč). Jelikož Nejvyšší správní soud při rozhodnutí o ustanovení zástupkyně shledal důvody pouze pro částečné osvobození stěžovatele od soudních poplatků, a stěžovatele od soudního poplatku osvobodil pouze ve výši 50 %, lze ustanovené zástupkyni přiznat odměnu a náhradu hotových výdajů pouze v této poměrné výši. Zástupkyni stěžovatele tedy bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku částka 3 400 Kč. Zbylou část odměny a náhrady hotových výdajů jí hradí stěžovatel, na což byl již v usnesení o ustanovení zástupce s odkazem na předchozí praxi zdejšího soudu výslovně upozorněn (viz např. rozsudek ze dne 19. 9. 2019, čj. 9 As 132/2018-206).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 9. července 2020

Milan Podhrázký
předseda senátu